

Ārējā eksperta noslēguma ziņojums par projekta “Latvijas romu platforma V” ietvaros pasākumu īstenošanu

Jelgavā, 2021.gada 13.augustā.

Ārējā eksperta noslēguma ziņojumā par projekta “Latvijas romu platforma V” ietvaros pasākumu īstenošanu ir apkopoti izvērtēšanas secinājumi un sniegti galvenie ieteikumi turpmākās darbības pilnveidošanai.

Ārējā eksperts piedalījās visās projekta “Latvijas romu platforma V” ietvaros plānotajos pasākumos un, nepieciešamības gadījumā, pasākumu laikā sniedza eksperta viedokli par romu līdzdalības un kultūras jautājumiem, aktualizējot problemātiskos jautājumus un vajadzības, kā arī daloties pieredzē darbā ar romu kopienas pārstāvjiem, īpaši izglītības jomā.

1. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par romu mediatoru mācībām, 2021.gada 23.- 24.februārī

- Apmācīti 6 romu mediatori, lai palīdzētu pašvaldības iestāžu pārstāvjiem, kā arī citiem sabiedrības locekļiem izprast romu mentalitāti un vajadzības.
- Mācībās izmantotas viegli uztveramas metodes un nodrošināta visu dalībnieku aktīvā iesaiste.
- Pašvaldību loks, kuras saskata romu mediatora darbības nepieciešamību, paplašinās (Talsu novads un Tukuma novads).
- Apspriesta sadarbības prakse starp romu mediatoriem un pašvaldību iestāžu pārstāvjiem, kas piedalījās mācībās otrajā dienā.
- Romu mediators veicina konfliktu situāciju atrisināšanu, jo spēj identificēt problēmu cēloņus, gan no romu kopienas puses, gan no pašvaldību vai valsts institūciju speciālistu puses.
- Romu mediators noteiktajā pilsētā vai novadā kļūs par paraugu romu kopienas pārstāvjiem.
- Mediatora darbības lauks aptver plašu jomu jautājumu risināšanu, piemēram, izglītības, nodarbinātības, veselības, mājokļu jautājumu. Īpaša loma romu mediatoram pandēmijas dēļ izsludinātās ārkārtas situācijās laikā, īpaši izglītības un mājokļu jautājumos.

Galvenie ieteikumi:

- Turpināt romu mediacijas praksi īpaši darbā ar sociālam riskam pakļautām un nelabvēlīgām romu ģimenēm.

- Izskatīt iespēju atjaunot mediatora darbību Dobelē un Valmierā, kur iepriekš strādāja romu tautības pārstāvji, un motivēt romus strādāt par romu mediatoriem arī citās pašvaldībās.
- Romu mediatoriem veidot labvēlīgu saziņu ar romu ģimenēm, motivējot tos mācīties risināt vairākus praktiskus jautājumus.
- Mediatoram sistemātiski jāplāno savs darbs, regulāri komunicējot ar pašvaldības iestāžu speciālistiem, nepieciešamības gadījumā aktualizējot romu mediatora darba plānu.
- Nodrošināt, lai mediatora darbs nedublē sociālā dienesta darbinieku un sociālā pedagoga darbu, nodrošinot, ka romu ģimenes pakāpeniski patstāvīgi veido saziņu ar institūciju speciālistiem bez mediatora iesaistes.
- Jāpopularizē romu mediatoru labā prakse Latvijas pašvaldībās un jāattīsta savstarpēja pieredzes apmaiņa starp romu mediatoriem un pašvaldībām, kuros strādā romu mediatori.

2. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par semināru par romu skolotāju palīgu darbības prakses attīstības iespējām izglītības iestādēs, 2021.gada 27.aprīlī

- Kā apliecina romu skolotāju palīga pastāvošā prakse (Jelgavā, Limbažos un Daugavpilī), romu skolotāja palīgs nodrošina vairākus uzdevumus, kas palīdz veicināt romu bērnu iesaisti izglītības procesā:
 - veicina romu vecāku uzticību skolai, palīdz vecākiem apgūst jaunas prasmes,
 - kopā ar romu bērniem piedalās nometnēs, ekskursijās, citos pasākumos,
 - palīdz noskaidrot bērna skolas kavējuma iemeslus,
 - veicina romu skolēna interesi mācīties un palīdz adaptēties mācību vidē, kā arī uzlabo socializācijas procesu,
 - veicina pedagogu izpratni par romu valodu, kultūru, vajadzībām un dzīvi.
- Pateicoties romu skolotāju palīga darbam, attālināto mācību laikā romu skolēni un vecāki apgūst jaunas prasmes un iemaņas.
- Romu skolotāju palīgs ir vidutājs starp romu ģimeni un skolu, un palīdz romu jauniešiem apzināt savu individualitāti un unikalitāti.
- Nodrošināta romu skolotāju palīga iesaiste Eiropas Savienības fonda (turpmāk – ESF) projekta “Pumpurs” atbalsta aktivitātēs, lai veicinātu romu skolnieku sociālo iekļaušanu.
- Notiek dažādu pašvaldību pārstāvju līdzdalības, pieredzes apmaiņas veicināšana, kas palīdz informēt par romu skolotāju palīgu nepieciešamību izglītības iestādēs.
- Pastāv lielā interese no pašvaldību un skolu puses (seminārā piedalījās vairāk par 30 pārstāvju no pašvaldībām).

Galvenie ieteikumi:

- Svarīgi attīstīt romu skolotāju palīgu praksi tajās izglītības iestādēs, kurās mācās liels romu bērnu skaits; nepieciešams sagatavot jaunus romu skolotāju palīgus.

- Romu skolotāju palīgu pamatzdevums ir agrīni ieraudzīt romu skolnieku, kurš var būt pakļauts PMP riskam.
- Nepieciešams turpināt izglītības iestādēs strādājošo romu skolotāju palīgu darbības prakses popularizēšanu.
- Latvijā trūkst romu skolotāju palīgu ar pedagoģisko izglītību. Svarīgi veicināt romu skolotāju palīgu izglītību.
- Veicināt iespēju romu skolotāju palīga darbības atbalstam un nodrošināšanai izmantot ESF atbalsta projektu iespējas.
- Romu skolotāju palīgiem vairāk jāmotivē romu jaunieši izglītoties un iesaistīties darba tirgū.
- Jāattīsta diskusijas ar IZM pārstāvjiem par romu skolotāju palīga darbības prakses attīstību pirmsskolas un sākumskolas romu bērnu izglītības atbalstam.
- Izmantot izstrādāto vai izstrādāt jaunu materiālu par romu skolotāju palīga uzdevumiem, lai izglītotu pedagogus, kuri strādā klasē ar romu bērniem.

3. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par reģionālo ekspertu tīkla romu integrācijas jautājumos pārstāvju un valsts institūciju speciālistu sanākumi, 2021.gada 27.maijā

- Reģionālie eksperti pozitīvi novērtēja iepriekš organizētas labās prakses vizītes un reģionālo ekspertu tikšanās (Ventspils pilsētā, Jūrmalas pilsētā, Daugavpils pilsētā un Jelgavas pilsētā, kā arī Limbažu novadā, Viļakas novadā, Rēzeknes novadā un Talsu novadā).
- Pateicoties reģionālo ekspertu labās prakses vizītēm un tikšanās, tiek aktivizēti arī vietējie romi, piemēram, Talsos strādājošā romu mediatore Ināra Ignate uzrunāta un motivēta mediatora darbības uzsākšanai iepriekš īstenotajā reģionālo ekspertu tikšanās un pieredzes apmaiņas vizītē Talsu novadā. Ventspilī un Viļakā romu pilsētas aktīvistes gatavas strādāt par skolotāju palīgiem un pašvaldības gatavas sniegt nepieciešamu atbalstu. Tas notika pēc reģionālo ekspertu labās prakses vizītēm un tikšanās Ventspils pilsētā un Viļakas novadā.
- Reģionālie eksperti apmainās ar informāciju un pieredzi par romu situāciju vietējā līmenī un atbalsta aktivitātēm. Eksperti ir informēti, ka pašvaldībās ir svarīgi uzlabot romu daudz bērnu ģimeņu dzīvošanas apstākļus, lai šie apstākļi neapdraudētu bērnu drošību.
- Tikšanas laikā eksperti, kas strādā ar romiem, izrādīja interesi par romu valodas apmācību iespējām.
- Romu mediatori kā Sociālā dienesta resurss veiksmīgi tiek galā ar skaidrojošo darbu romiem viegli uztveramajā valodā. Romu mediatoriem ir svarīgi attīstīt sadarbības tīklu.

Galvenie ieteikumi:

- Nākamajā Latvijas romu platformas projektā turpināt reģionālo ekspertu tīkla pieredzes apmaiņas pasākumus, Latvijā un kaimiņvalstīs.

- Atsevišķās reģionālo ekspertu vizītēs izcelt vienu jomu, piemēram, izglītību vai romu atbalsta personāla piesaisti, jāpievies uzmanība romu atbalsta personāla (skolotāju palīgu, romu mediatoru) iesaistei darbā pašvaldībās.
- Reģionālo ekspertu tīkla tikšanās pasākumā jāapspriež Covid-19 pandēmijas ietekme uz romiem, īpaši izglītības jomā, piemēram, romu bērnu mācību rezultāti pēc attālinātās mācību apguves, kā arī pašvaldību prakses, romu skolēnu un to ģimeņu atbalstam pandēmijas laikā.
- Reģionālo ekspertiem motivēt romu jauniešus apmeklēt vietējos jauniešu centrus.
- Organizēt informatīvu pasākumu pašvaldību iestāžu pārstāvjiem par romu kultūru un sociālo stāvokli, lai mazinātu aizspriedumus pret romiem.
- Novadu apvienošana izvirza reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos deleģēto pārstāvju pārskatīšanu, kā arī romu mediatoru un romu ģimenes asistentu darbības aktualizēšanu. Uzlabot sadarbību un informācijas apmaiņu starp reģionālo ekspertu un romu aktīvo personu (romu mediatoru, skolotāju palīgu, ģimenes asistentu, biedrības pārstāvi, vietējas kopienas līderi).

4. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par pieredzes un labās prakses apmaiņas semināru par romu mediatoru darbību, 2021.gada 30.jūnijā

- Seminārs veicināja mediators darbības atbalstu Latvijas pašvaldībās un turpmākas romu mediācijas prakses attīstību.
- Sanāksmē piedalījās vairāki pašvaldību iestāžu pārstāvji un romu mediatori no Jelgavas, Rīgas, Talsiem, Ventpils un Viļakas.
- Izglītības iniciatīvu centra izvērtējums par romu mediatoru pakalpojumu sniegšanu ir pozitīvs un parāda, ka romu mediators ir ļoti nepieciešams katrā pašvaldībā, lai uzlabotu romu ģimeņu situāciju un pieeju dažādiem publiskajiem pakalpojumiem un ESF atbalsta projektiem. Saskaņā ar romu mediatoru darbības rezultātu izvērtējumu, romu mediatori ir uzlabojusi romu situāciju izglītības, nodarbinātības, mājokļu jautājumu un veselības jomā. 61,9% pašvaldību darbinieki sadarbību ar romu mediatoriem novērtējuši kā profesionālu un efektīvu.
- Romu mediators veicina romu iedzīvotāju pozitīvu iesaistīšanos sociālajā vidē, ņemot vērā to kultūras īpatnības un sociālo stāvokli.
- Supervīzijas romu mediatoriem vairoja emocionālo labsajūtu un uzlaboja profesionālo kapacitāti.
- Bieži vien romu mediators sniedz atbalstu romu bērniem skolas mājas darbu izpildē. Romu mediatoram liels atbalsts ir romu skolotāju palīgs, kurš strādā izglītības iestādēs. Pašvaldībās, kuros strādā romu mediators, būtu jāveicina arī romu skolotāju palīga prakses attīstība.
- Atsevišķās pašvaldībās (Jelgavas, Viļakas un Ventpils pašvaldībā) darba veikšanai romu mediatori saņem atbalstu no pašvaldības.
- Romu mediatori regulāri ir informējuši un izglītojuši romus par drošības pasākumiem infekcijas izplatības ierobežošanai Covid-19 pandēmijas laikā.
- Aktualizēti romu mediatoru darba plāni.

- Apstiprināts projekts “Latvijas romu platforma VI”, kas paredz atbalstu romu mediatoru darbībai sešās Latvijas pašvaldībās divu gadu garumā.
- Romu dzīvesstāstu popularizēšana sabiedriskā portālā LSM.LV popularizē sabiedrībā romu mediatoru darbību un sasniegtos rezultātus.

Galvenie ieteikumi:

- Romu mediācijas prakse ir jāattīsta arī citās Latvijas pašvaldībās (Sabilē, Valdemārpilī), kurās dzīvo ievērojams romu iedzīvotāju īpatsvars.
- Turpinot romu mediatora darbību, mediatoriem būtu jāpatur redzeslokā šādi jautājumi:
 - sadarbības attīstība ar daudzbērnu ģimenēm,
 - romu vecāku izglītošana dažādos jautājumos,
 - bērnu tiesību aizsardzība, situācijas noskaidrošana par ģimeņu aizbraukšanu uz ārzemēm un veselības jautājumi,
 - pastiprināts darbs ar romu bērnu iesaisti izglītības procesā,
 - romu iesaistes darbs ESF atbalsta pasākumos.
- Vairot informācijas apriti pašvaldību iestāžu darbinieku vidū par atbalsta nepieciešamību romu bērniem un vecākiem, izmantojot īstenoto Eiropas Sociāla fonda projektu atbalsta pasākumus un programmas, kā arī organizējot regulāras sapulces starp romu mediatoriem un pašvaldību darbiniekiem, t.sk. reģionālo ekspertu tīkla pārstāvjiem.
- Romu mediatoriem organizēt mācību kursus, lai celtu viņu darbības kapacitāti un prasmes, piemēram, sociālajā jomā, saskarsmes prasmes uzlabošanai.
- Romu mediatoriem pakalpojumu veikšanai paredzēt transporta un telefona tarifu izdevumu segšanu.
- Attīstīt sadarbību un pieredzes apmaiņu ar Igaunijas un Lietuvas kolēģiem par romu mediācijas prakses īstenošanu vietējā līmenī, piemēram, organizēt pieredzes apmaiņas pasākumu par romu mediācijas praksi Latvijā, Lietuvā un Igaunijā.
- Latvijas romu mediatoriem piedalīties Igaunijā plānotajā romu mediatoru pieredzes apmaiņas seminārā 2022.gadā, informējot semināra dalībniekus par to cik svarīgi, lai par mediatoru strādā tieši speciāli apmācīts romu tautības pārstāvis.

5. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par romu sieviešu līdzdalības veicināšanas semināru Lietuvā (Viļņā) tiešsaistē, 2021.gada 14.jūlijā

- Pateicoties semināram, tika uzlabota Baltijas valstu romu sieviešu sadarbība un veicināta romu pilsoniskā līdzdalība. Semināra laikā tika apspriestas vairākas projektu un iniciatīvu idejas un to īstenošanas plāni, piemēram, ideja par romu nacionālās virtuves prezentēšanu; izcelts jautājums par romu nodarbinātības jautājumiem, bērnu izglītošanu un kultūras festivālu organizēšanu.

- Agrīnās laulības ir viens no šķēršļiem, lai romu jauniešu no tradicionālās romu ģimenes varētu iesaistīties kādā līdzdalības pasākumā.
- Romu sievietēm no Baltijas valstīm ir labs savstarpējas sadarbības potenciāls un ir attīstīta sadarbība ar ne-romu organizācijām, lai īstenotu romu sievietēm vajadzībām atbilstošus mērķtiecīgus projektus un atbalsta iniciatīvas.
- Tika izcelti labā prakses piemēri, kuros tika iesaistītas romu sievietes, piemēram, Ventspils romu mediatores izvirzīšana "Eiropas Gada sievietes 2020" balvai nominācijā "Sieviete darbībā", uzņēmējdarbības platforma *Facebook* lapā, romu sieviešu iesaiste Romu festivāla organizēšanā Viļņā.
- Latvijas aktīvas sievietes seminārā pārstāvēja romu mediatores; tas paplašina sadarbības iespējas ar Lietuvas romu sievietēm un iniciatīvu loku.
- Lietuvā mediatores, kuras strādā ar romu pieaugušo izglītošanu un pašapziņas celšanu, kā arī ar bērniem, nav romu tautības, bet cieši sadarbojas ar romu ģimenēm un romu organizāciju pārstāvjiem.

Galvenie ieteikumi:

- Turpināt organizēt sadarbības un līdzdalības veicināšanas pasākumus romu sievietēm no Lietuvas, Latvijas un Igaunijas, nākamajos romu platformu projektos.
- Sadarbības platformas attīstīšana ar Baltijas nevalstiskajām organizācijām, izvirzot galvenās iniciatīvas, piemēram, izglītības izaicinājumi, romu kultūra modernā vidē, romu uzņēmējdarbības platformas izveide internetā (sociālajos tīklos), lai varētu tirgot romu sieviešu pašdarinātās lietas.
- Organizēt izglītošanas pasākumus romu sievietēm par tiesību aizsardzības jautājumiem; apmācību seminārus romu sievietēm uzņēmējdarbības uzsākšanai, piemēram, interneta veikala atvēršanai.
- Uzlabot romu angļu valodas zināšanas dalībai Eiropas līmeņa pasākumos, piemēram, Starptautiskajā romu sieviešu konferencē.
- Vecināt ne-romu sieviešu nevalstisko organizāciju piesaistīšanu Lietuvā romu sieviešu motivācijas celšanai un dalībai Eiropas līmeņa pasākumos.
- Iesaistīt romu talantīgos cilvēkus, īpašu romu jauniešus un jauniešus, dažādu kultūras pasākumu organizācijā, piemēram, jauniešu darbnīcās vai romu mūzikas festivāla organizēšanā.
- Nepieciešams veikt pētījumus par romu sieviešu situāciju Baltijas valstīs.

6. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par seminārā par sensitīvo datu uz etniskās piederības pamata vākšanu un izmantošanu politikas plānošanai un rezultātu izvērtēšanai, 2021.gada 23.jūlijā

- Datus pēc etniskās piederības ir uzskatīti par sensitīviem datiem, jo tie var tiks izmantoti, lai diskriminētu kādu konkrētu etnisko grupu.

- Ir veikts pētījums par romu situāciju valstī un ir plānots veikt jaunu pētījumu, lai noskaidrotu romu situāciju un sasniegto progresu un problemātiskos jautājumus.
- Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras eksperti iesaka, ka, lai nodrošinātu etnisko datu izmantošanu, tautas skaitīšanas dati ir jāsavieno ar citiem ievāktajiem datiem.
- Romu stratēģiskā ietvara sasniegto progresa izvērtēšanai iespējams izmantot gan nacionālā līmenī pieejamo datu avotus (no valsts institūcijām, pētījumiem un aptaujām), gan Eiropas mēroga veikto pētījumu datus (Eurobaroments), kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras sagatavoto rādītāju kopumā ieteiktos datus.
- Nacionālā līmenī ir pieejami tautas skaitīšanas un atsevišķu ministriju sniegtie dati par romiem, piemēram,
 - katru trešo gadu notiek romu izglītības monitorings, kas apkopo atsevišķu pašvaldību sniegtos datus;
 - Nodarbinātības valsts aģentūra apkopo datus par ilgstošiem bezdarbniekiem un izmantotajiem pakalpojumiem;
 - Nacionālās veselības apdrošināšanas sistēmas pieejamie dati;
 - Tiesībsarga biroja pieejamie dati;
 - tautas skaitīšanas un iedzīvotāju reģistra dati.
- Nacionālā līmenī ir veiktas aptaujas par diskriminācijas jautājumiem, izvērtēšanas ziņojumi saistībā ar sociālajiem jautājumiem, t.sk. par romiem.
- Apkopojot datus pēc etniskās piederības, ir svarīgi ņemt vērā, ka ne visi respondenti norāda savu etnisko piederību, īpaši tas attiecās uz romiem.

Galvenie ieteikumi:

- Datu vākšanas procesā veicināt uzticību no romu respondentu puses un informēšanu par aptaujas vai pētījuma mērķiem; ieteicams izmantot romu tautības pārstāvjus - mediatorus, ģimenes asistentus un skolotāju palīgus, biedrību pārstāvjus un kopienas aktīvos pārstāvjus.
- Apkopojot romu datus, ņemt vērā, romu kopienas dažādība pēc valodas, reliģiskās piederības un kultūras iezīmes.
- Attīstīt pētnieku un pētniecisko organizāciju pārstāvju savstarpēja sadarbība pētot romu situāciju Latvijā.
- Pilnveidojot etnisko datu vākšanas sistēmu, saskaņot to ar Vispārējo datu regulas prasībām.
- Sagatavojot pētījumus par romu situāciju Latvijā izmantot gan kvalitatīvo un kvantitatīvo datu vākšanas metodes.
- Attīstīt ciešāku sadarbību starp valsts un pašvaldības institūcijām, lai pilnveidotu romu integrācijas politikas monitoringu; ņem vērā to, ka pašvaldībās ir atšķirīgi tehniskie izaicinājumi un iespējas romu datu vākšanai.

7. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par sanākumi ar Eiropas romu mākslas un kultūras institūta pārstāvjiem par sadarbības attīstību, 2021.gada 10.augustā

- Tikšanās piedalījās aktīvie romu pārstāvji no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.
- Eiropas romu mākslas un kultūras institūts (turpmāk – ERIAC) atvērts sadarbībai un gatavs savstarpēji izveidot stratēģisko plānu ar Latvijas, Lietuvas un Igaunijas romu nevalstiskajām organizācijām. ERIAC mājaslapā pieejama informācija par romu vēsturi ar ekspertu diskusijām (kopā 19 lekcijas, ekspertu debates, diskusijas).
- Uzsākts dialogs un veicināta sadarbība starp ERIAC un Baltijas romu nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un aktīvistiem.
- Apspriestas dažādas iniciatīvas, kurās iespējams ERIAC atbalsts (Romu vēstures un mākslas muzeja Rīgā materiālu digitalizēšana). Ir izcelta romu lingvistisko resursu attīstības nepieciešamība. No romu kultūras mantojuma saglabāšanas skatupunkta ir ļoti svarīga arī Latvijas romu mākslinieces Ornellas Rudevičas mākslas darbu popularizēšana caur ERIAC.
- Ir iespējama biedrību sadarbība ar ERIAC, nekļūstot par ERIAC biedru.

Galvenie ieteikumi:

- Attīstīt sadarbību starp ERIAC un Latvijas, Lietuvas un Igaunijas romu nevalstiskajām organizācijām, lai īstenotu vietējās iniciatīvas, piemēram, Latvijas Romu vēstures un mākslas muzeja materiālu digitalizēšana, lai ikvienam tīmekļvietnē būtu pieejamas romu grāmatas un apskatāmas gleznas.
- Veicināt regulāru saziņu starp ERIAC un Latvijas, Lietuvas un Igaunijas romu nevalstiskajām organizācijām.
- Apspriest sadarbības stratēģiskās plāna sagatavošanu starp ERIAC romu organizācijām.
- Sadarboties ar ERIAC, lai veicinātu Baltijas romu kultūras popularizēšanu un izplatīšanu Eiropas kultūrtelpā caur ERIAC informatīvajiem kanāliem.
- Veicināt romu kultūras attīstību un mantojuma saglabāšanu vietējā un nacionālajā līmenī.
- Sadarbības platformas attīstīšana starp Latvijas, Lietuvas un Igaunijas romu nevalstiskajām organizācijām, izvirzot darbības prioritāti - romu kultūras saglabāšana modernajā sabiedrībā.

8. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par ikgadējo Latvijas romu platformas koordinācijas sanākumi, 2021.gada 11.augustā

- Sanāksmē tika apspriesti projekta „Latvijas romu platforma V” pasākumu rezultāti, īpaši romu mediatoru darbības izvērtējuma rezultāti, kā arī par reģionālo ekspertu tīklā sanāksmes rezultāti. Romu mediatori ir snieguši atbalstu vairāk nekā ar 70 romu ģimenēm piecās Latvijas pašvaldībās.

- Sniegti ieteikumi turpmākai projekta „Latvijas romu platforma” pasākumu plānošanai un īstenošanai.
- Sabiedriskajos medijos popularizēti pozitīvie dzīves stāsti par Latvijas romu sievietēm (romu mediatori, skolotāju palīgiem, mākslinieci).
- Projekta „Latvijas romu platforma” īstenošanas laikā tika piesaistīti jaunie aktīvie romi, piemēram, skolotāju palīgi Ventspilī un Viļakā.
- Aktualizēta nepieciešamība motivēt romu kļūt par romu mediatoriem un romu skolotāja palīgiem.
- Attīstīta sadarbība ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru un Eiropas romu mākslas un kultūras institūtu.
- Baltijas valstis pārņem Latvijas labo praksi romu līdzdalības veicināšanā un veicināta pieredzes apmaiņa.
- Projekta „Latvijas romu platforma VI” pasākumu plāns paredz turpināt vairākas iepriekšējos projektos uzsāktās iniciatīvas, romu jauniešu un sieviešu atbalsta pasākumus, romu mediatoru darbības atbalsts, pozitīvo dzīves stāstu popularizēšana sabiedrībā, speciālistu informēšana par romu kultūru, vēsturi un sadzīves problemātiku, reģionālo ekspertu tīkla labās prakses vizītes un tikšanās.

Galvenie ieteikumi:

- Attīstīt komunikāciju ar potenciālajiem un jaunajiem romu mediatoriem un skolotāja palīgiem; sniegt nepieciešamo atbalstu darbības sākumposmā. Motivēt romu tautības pārstāvjus kļūt par romu mediatoriem un romu skolotāju palīgiem.
- Veicināt pašvaldības sniegt papildus atbalstu romu mediatoriem.
- Organizēt informēšanas pasākumus par romu vēsturi un sadzīves problemātiku, īpaši pašvaldībās, kurās nav romu mediatoru.
- Attīstīt pieredzes apmaiņu ar citām valstīm (Baltijas un Skandināvijas valstīm).
- Pilnveidot romu stratēģiskā ietvara monitoringa sistēmu un veikt pētījumu par romu situāciju Latvijā.

9. Ārējā eksperta izvērtēšanas secinājumi par informatīvā materiāla par Sando Rudeviča daiļradi prezentācijas pasākumu, 2021.gada 12.augustā

- Pateicoties prezentācijas pasākumam un izdevumam, Latvijas sabiedrībā tika popularizēta Latvijas romu kultūra un tradīcijas, kā arī romu mākslinieka Sando Rudeviča dzeja un mūzika, viņa ieguldījums romu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā.
- Pasākums ir veicinājis sabiedrības izpratni par Latvijas romu kultūru un mazinājis negatīvos stereotipus par romiem.
- Izdevumā ir pieejama romu mākslinieka Sando Rudeviča dzeja romu, latviešu un krievu valodā, kas varbūt izmantojama nākotnē dažādu kultūras un izglītojošo pasākumu veidošanā, piemēram, mūzikas festivālos un koncertos.

- Izdevums drukātā veidā būs pieejams bez maksas Latvijas bibliotēkās, Romu Vēstures un Mākslas muzejā un Kultūras ministrijā, kā arī elektroniskā versija tīmekļvietnēs.

Galvenie ieteikumi:

- Turpināt veicināt Latvijas romu kultūras mantojuma saglabāšanu.
- Organizējot sadarbības un līdzdalības veicināšanas pasākumus, popularizēt izdevumu “Sando Rudevičs - Saules zaķēns” sabiedrības pārstāvjiem un interesentiem.
- Veicināt sadarbības platformas attīstību, kurā iekļaut kā vienu no prioritārajiem jautājumiem – romu kultūras saglabāšana modernajā sabiedrībā.
- Izglītības iestādēs organizēt izglītošanas pasākumus par romu kultūru, t.sk. informējot par Latvijas romu kultūras popularizētājiem un veidotājiem.
- Nodrošināt izdevuma elektroniskās un drukātās versijas pieejamību plašam sabiedrības un interesentu lokam.

Platformas projekta ārējā eksperte

Dana Didžus



Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir organizēts projekta „Latvijas romu platforma V” ietvaros (līgums Nr.856468-NRP4-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Dana Didžus un tajā nav atsoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.